

Ministerstwo Infrastruktury

RPW/57487/2026 P

Data: 2026-09-07

Łubno, 31 sierpnia 2026 r.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju

„Czarny Bocian”

ul. Kwiatowa 94,

96-315 Łubno

e-mail: stowarzyszenie.czarnybocian@gmail.com

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju

„Łosiowe Błota”

ul. Alternatywy 5,

96-315 Sokule

e-mail: losiowe.blotka@wp.pl

Stowarzyszenie Animatorów Nauki,

Kultury i Sztuki „Dziedzictwo”

ul. Główna 58a,

96-315 Łubno

e-mail: ryzardow.dziedzictwa@wp.pl

Pan Dariusz Klimczak

Minister Infrastruktury

Pan Piotr Malepszak

Podsekretarz Stanu, Pełnomocnik Rządu ds. CPK

ul. Chałubińskiego 4/6

00-928 Warszawa

e-mail: kanclaria@mi.gov.pl

Pan Marcin Michalski

Prezes Zarządu CPK sp. z o.o.

Aleje Jerozolimskie 142 B

02-305 Warszawa

e-mail: sekretariat@portpolska.pl

Pan Paweł Woźniak

Generalny Dyrektor Dróg Krajowych

i Autostrad

Ul. Wronia 53

00-874 Warszawa

e-mail: kontakt@gddkia.gov.pl

Pan Jarosław Wąsowski

Dyrektor GDDKiA Oddział w Warszawie

ul. Mińska 25

03-808 Warszawa

e-mail: sekretariatwarszawa@gddkia.gov.pl

PETYCJA, FORMALNY SPRZECIW I STANOWISKO

Dotyczy: ochrony Bolimowskiego Parku Krajobrazowego przed ingerencją projektowanych tras Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej A50/S50 oraz nowych wariantów łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK

Szanowni Państwo,

działając wspólnie jako trzy organizacje zajmujące się ochroną środowiska na terenie zachodniego Mazowsza przekazujemy w załączniku „Petycję, formalny sprzeciw i stanowisko w sprawie ochrony integralności Bolimowskiego Parku Krajobrazowego przed nowymi korytarzami transportowymi oraz w sprawie wyboru rozwiązań alternatywnych: wariantu 4a dla autostrady A50/S50 i układu W25W +W25E dla łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK”.

Jak przed dwoma dekadami plany przecięcia trasą szybkiego ruchu doliny rzeki Rospudy wzbudziły sprzeciw i bunt społeczny, tak obecnie nie możemy być obojętni wobec powracającego projektu budowy korytarzy transportowych przez Bolimowski Park Krajobrazowy.

Jesteśmy rozczarowani, bo pomysł poprowadzenia korytarzy transportowych przez Bolimowski Park Krajobrazowy po raz kolejny powraca. Pojawił się cztery lata temu, gdy ówczesny rząd przekonywał do budowy CPK. Napotkało to na ogromny sprzeciw społeczny.

Zaprotestowali:

- mieszkańcy (2 tys. osób, głównie z 10-tysięcznej gminy Wiskitki, podpisało petycję do premiera i właściwych ministrów),
- samorządowcy gmin Wiskitki i Puszcza Mariańska,
- Fundacja „Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt – Viva!”
- blisko 100 intelektualistów (w tym b. ministrowie środowiska), którzy skierowali otwarty apel w obronie Parku do premiera i prezydenta.

Po protestach ówczesny Pełnomocnik Rządu ds. CPK oficjalnie wykluczył budowę linii kolejowych przez Park, natomiast GDDKiA zaproponowała alternatywny wariant przebiegu Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej A50/S50 oznaczony jako „4A” – zaprojektowany „w śladzie” drogi nr 50 – będącej na tym odcinku trójpasmową drogą klasy GP (ruchu głównego przyspieszonego), zbudowaną w 2012 r. jako obwodnica Żyrardowa.

Wbrew wielu publicznie składanym deklaracjom o ochronie środowiska i liczeniu się z głosem społeczeństwa pomysł korytarza transportowego przez Bolimowski Park Krajobrazowy powrócił w oficjalnym piśmie spółki CPK (Port Polska) z sierpnia 2026 r. Spółka zwraca się do Urzędu Miasta i Gminy Wiskitki o zaopiniowanie nowych wariantów przebiegów linii kolejowych tzw. Łącznic Południowych Węzła CPK przez teren Parku. Uzasadnia, że ma to na celu „rewizję wyników poprzedniego Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego”.

Równolegle powróciła dyskusja o powrocie do poprzednich wariantów przebiegu Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej A50/S50 przez Park. Świadczą o tym publiczne deklaracje przedstawicieli sąsiednich samorządów, które lobbują za nimi w imię partykularnych interesów. Wierzymy, że nie stoją za tym interesy miejscowego biznesu – na ten biznes samorządowcy powoływali się cztery lata temu w oficjalnym piśmie uzasadniającym budowę korytarza transportowego przez Bolimowski Park Krajobrazowy.

Jesteśmy zawiedzeni. Mamy poczucie, że zostaliśmy zignorowani – my jako organizacje zaangażowane w ochronę środowiska oraz społeczeństwo, sprzeciwiające się nieracjonalnym projektom. Jesteśmy zdeterminowani, aby wykorzystać wszystkie możliwości prawne, aby projekt stał się racjonalny.

W związku z powyższym przekazujemy Państwu w załączniku „Petycję, formalny protest i stanowisko organizacji społecznych”.

Nie kwestionujemy potrzeby rozwoju infrastruktury transportowej ani realizacji inwestycji o znaczeniu krajowym. Kwestionujemy natomiast przyjęcie modelu, w którym ochronę jednego terenu lub ograniczenie konfliktów społecznych osiąga się poprzez przeniesienie inwestycji na obszar chroniony i stworzenie nowego konfliktu o jeszcze poważniejszych konsekwencjach środowiskowych.

Nie sprzeciwiamy się rozwojowi transportu jako takiemu. Sprzeciwiamy się natomiast traktowaniu chronionego kompleksu Puszczy Bolimowskiej jako „rezerwy terenowej”, na którą można przenosić nowe korytarze transportowe.

Bolimowski Park Krajobrazowy to największy kompleks leśny między Łodzią a Warszawą, ważny korytarz migracyjny dla zwierząt, ostoja zagrożonych i chronionych gatunków roślin. Budowa linii kolejowych i autostrady zagroziłaby 220 chronionym gatunkom roślin i 160 gatunkom zwierząt, m.in. bocianom czarnym, żurawiom, orlikom krzykliwym. Można ją porównać do budowy szybkiej kolei i autostrady przez Białowieżę lub Tatrzański Park Narodowy.

Budowa autostrady lub linii kolejowych przez Park również zdegraduje i zdewastuje położony w bezpośrednim jego sąsiedztwie zabytkowy Dwór Sokule oraz otaczający go park – zabytek znany każdemu Polakowi z seriali „Noce i dnie” i „Ranczo”.

Bolimowski Park Krajobrazowy to również obszar stanowiący rezerwuar wód. Częściowo pokrywa się z tzw. rynną koźłowiacką – to struktura hydrogeologiczna, stanowiąca ważne ujęcie i podziemny zbiornik wodny. Prowadzenie wielu inwestycji liniowych przecinających tę strukturę stanowi zagrożenie dla dostępności wody

dla mieszkańców całego regionu. Wynika tak z opinii Państwowego Instytutu Geologicznego (opinia w jednym z załączników).

Do pisma załączamy i przywołujemy istniejącą dokumentację przyrodniczą i hydrogeologiczną, wcześniejsze stanowiska służb ochrony przyrody, opracowania dotyczące siedlisk Natura 2000 oraz materiały dokumentujące wieloletni charakter sprzeciwu społecznego wobec lokalizowania kolejnych korytarzy infrastrukturalnych w obrębie Puszczy Bolimowskiej.

Oczekujemy, że niniejsze pismo wraz z załącznikami zostanie formalnie przekazane zespołom odpowiedzialnym za STEŚ OAW, dokumentację przedprojektową Łącznic Południowych oraz przyszłe raporty OOŚ. Prosimy o wskazanie numeru sprawy i potwierdzenie włączenia materiałów do dokumentacji.

Status inwestycji strategicznej ani inwestycji celu publicznego nie zwalnia z obowiązku rzetelnego wariantowania, badania kumulacji oddziaływań i wykazania, dlaczego rozwiązanie mniej ingerujące nie może zostać przyjęte.

Nie jest naszym celem eskalowanie sporu dla samej eskalacji. Celem jest wymuszenie na etapie, na którym warianty są jeszcze otwarte, rozwiązania konfliktu przez unikanie szkody. Najprostszym sposobem ograniczenia ryzyka przyszłych sporów administracyjnych i sądowych jest dziś wybór wariantów, które nie tworzą kolejnego korytarza przez chroniony kompleks.

STOWARZYSZENIE
Animatorów Nauki, Kultury i Sztuki
„Dziedzictwo”
96-315 Łubno, ul. Główna 58a
NIP: 638177785, REGON: 140663491

W załączniku:

Petycja, formalny sprzeciw oraz stanowisko organizacji społecznych - w sprawie ochrony integralności Bolimowskiego Parku Krajobrazowego przed nowymi korytarzami transportowymi oraz w sprawie wyboru rozwiązań alternatywnych: wariantu 4A dla autostrady A50/S50 i układu W25W + W25E dla Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK

Do wiadomości:

Minister Klimatu i Środowiska,
GDOŚ,
RDOŚ w Warszawie

Łubno, 31 sierpnia 2026 r.

Wnoszący – organizacje społeczne**Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju „Czarny Bocian”**

ul. Kwiatowa 94, 96-315 Lubno

e-mail: stowarzyszenie.czarnybocian@gmail.com

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju „Łosiowe Błota”

ul. Alternatywy 5, 96-315 Sokule

e-mail: losiowe.blota@wp.pl

Stowarzyszenie Animatorów Nauki, Kultury i Sztuki „Dziedzictwo”

ul. Główna 58a, 96-315 Lubno

e-mail: zyrardow.dziedzictwo@wp.pl

reprezentowane przez osoby uprawnione zgodnie z zasadami reprezentacji

Adresaci – równolegle, w zakresie właściwości

Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o. (Port Polska)

Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad / GDĐKiA

Oddział w Warszawie

Minister Infrastruktury i Pełnomocnik Rządu ds. CPK

Minister Klimatu i Środowiska

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

RDOŚ w Warszawie

PETYCJA, FORMALNY SPRZECIW I STANOWISKO ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH

w sprawie ochrony integralności Bolimowskiego Parku Krajobrazowego przed nowymi korytarzami transportowymi oraz w sprawie wyboru rozwiązań alternatywnych: wariantu 4A dla autostrady A50/S50 i układu W25W + W25E dla Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK

A50/S50

WARIANT 4A – preferowany jako punkt wyjścia do dalszych prac wyłącznie warunkowo: po wykazaniu pełnej ochrony ujęcia wody „Sokule”, Rynny Kozłowieckiej i SUW (Stacji Uzdatniania Wody) Feliksów oraz jednoznacznym wyjaśnieniu zgodności rozwiązania z reżimem prawnym strefy ochronnej ujęcia wody. Jeżeli konieczna będzie korekta geometrii, powinna ona maksymalnie wykorzystywać istniejący korytarz DK50, a nie tworzyć nowego korytarza ku BPK.

Łącznice kolejowe CPK

W25W + W25E – jedyny układ akceptowalny do dalszych prac spośród przedstawionych rozwiązań. Pozostałe warianty zachodnie: 0/10.

BPK – Bolimowski Park Krajobrazowy

ŻADNEGO NOWEGO KORYTARZA przez Park, jego skraj ani obszary niezbędne do zachowania jego ciągłości ekologicznej, jeżeli cel transportowy można osiągnąć wariantem racjonalnym omijającym te tereny.

Zasada proceduralna

Najpierw unikanie szkody i uczciwe porównanie wariantów; dopiero potem minimalizacja. Kompensacja nie może służyć do usprawiedliwiania wyboru gorszej lokalizacji.

Działając wspólnie jako trzy organizacje społeczne związane z obszarem Bolimowskiego Parku Krajobrazowego i jego otoczeniem, działając w interesie publicznym, na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, a także powołując się na konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju, zasadę zapobiegania i przejrzystości oraz przepisy o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiamy niniejszy formalny sprzeciw i żądamy rzeczywistego wyeliminowania z dalszych prac rozwiązań, które tworzyłyby nowe bariery liniowe w

Bolimowskim Parku Krajobrazowym (BPK) lub na jego funkcjonalnym skraju. Pismo stanowi zarazem stanowisko do trwających prac nad A50/S50 oraz do rozpoczętej w sierpniu 2026 r. rewizji przebiegu Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK.

Nie sprzeciwiamy się rozwojowi transportu jako takiemu. Sprzeciwiamy się natomiast traktowaniu chronionego kompleksu Puszczy Bolimowskiej jako „rezerwy terenowej”, na którą można przenosić nowe korytarze wówczas, gdy warianty mniej konfliktowe są trudniejsze projektowo albo wywołują sprzeciw w innych miejscach. Status inwestycji strategicznej ani inwestycji celu publicznego nie zwalnia z obowiązku rzetelnego wariantowania, badania kumulacji oddziaływań i wykazania, dlaczego rozwiązanie mniej ingerujące nie może zostać przyjęte.

I. ŻĄDANIA – DO UWZGLĘDNIENIA PRZED WYBOREM WARIANTÓW

1. W odniesieniu do A50/S50 wskazanie wariantu 4A jako wariantu preferowanego i punktu wyjścia do dalszych prac projektowych – zgodnie z aktualnym stanowiskiem Rady Miasta i Gminy Wiskitki – wyłącznie pod warunkiem wykazania jego dopuszczalności prawnej i pełnej ochrony ujęcia „Sokule”, Rynny Kozłowskiej, SUW Feliksów, BPK, siedlisk i zabudowy. Preferencja dla 4A nie oznacza zgody na obniżenie standardu ochrony wód ani na zmianę strefy ochronnej wyłącznie po to, by dostosować ją do inwestycji.
2. Jednoznaczne odrzucenie wariantów A50/S50, które przecinają BPK albo powodują istotną fragmentację jego skraju i powiązań ekologicznych, jeżeli cel transportowy może zostać osiągnięty wariantem 4A lub jego racjonalną modyfikacją wykorzystującą w większym stopniu istniejący korytarz DK50. Ewentualna kolizja prawna lub hydrogeologiczna 4A nie może być automatycznie traktowana jako uzasadnienie przeniesienia trasy w nowy korytarz przecinający Rynną Kozłowską lub obszary cenne przyrodniczo.
3. W odniesieniu do Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK utrzymanie dotychczasowego przebiegu W25W oraz wspólnego korytarza W25E i zaprzestanie dalszego rozwijania wariantów, które zajmują nowe tereny oraz kierują infrastrukturą kolejową ku południowo-zachodniemu kompleksowi leśnemu i skrajowi BPK.
4. W skali ocen zaproponowanej przez CPK w piśmie z 11 sierpnia 2026 r.: układ W25W + W25E – 10/10 jako rozwiązanie preferowane do dalszych prac, z zachowaniem prawa do zgłaszania uwag środowiskowych do rozwiązań technicznych; pozostałe warianty zachodniej łącznicy W1, W3, W4, W5A, W5B, W6, W7, W8 i W9 – 0/10.
5. Sporządzenie i publiczne udostępnienie mapy porównawczej wszystkich wariantów drogowych i kolejowych z nałożonymi co najmniej: granicami BPK i otuliną, Bolimowsko-Radziejowickiego z doliną środkowej Rawki Obszaru Chronionego Krajobrazu, rezerwatów, obszarów Natura 2000, siedlisk Natura 2000, korytarzy ekologicznych, cieków, mokradel, obszarów zasilania wód podziemnych oraz danych o Rynnie Kozłowskiej.
6. Przeprowadzenie wspólnej analizy oddziaływań skumulowanych A50/S50, A2, DK50, CMK i innych istniejących linii kolejowych, infrastruktury lotniskowej CPK, Łącznic Południowych CPK, LK85 w zakresie oddziaływań nakładających się na BPK oraz pozostałych przedsięwzięć mogących zwiększać fragmentację, hałas, presję urbanizacyjną i ryzyko hydrologiczne.
7. Wykonanie przed rekomendacją wariantu porównawczego modelu hydrogeologicznego obejmującego Rynną Kozłowską, obszar zasilania ujęcia „Sokule”, strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej tego ujęcia oraz zasoby związane z SUW Feliksów. Model ma objąć każdy wariant A50/S50 według tej samej metodologii: kierunki przepływu, czasy migracji, podatność na zanieczyszczenia, odwodnienia i wykopy, uszczelnienie powierzchni, zmiany infiltracji, scenariusze awaryjne oraz możliwy wpływ na wydajność i jakość wód. Analiza powinna również uwzględniać znane lub projektowane zmiany bilansu wodnego związane z budową i eksploatacją CPK, w tym planowaną infrastrukturę zaopatrzenia CPK w wodę oraz prognozowane pobory, jeżeli pozostają lub mogą pozostawać w związku hydraulicznym z tym systemem.
8. W odniesieniu do wariantu 4A – przed jego rekomendacją – przedstawienie wspólnego stanowiska GDDKiA i właściwych organów gospodarki wodnej co do dopuszczalności prawnej rozwiązania w świetle rozporządzenia z 10 lutego 2017 r. ustanawiającego strefę ochronną ujęcia „Sokule”, w szczególności zakazu budowy nowych dróg publicznych na terenie ochrony pośredniej. Należy wyjaśnić, czy i w jakim zakresie 4A byłby kwalifikowany jako budowa nowej drogi, rozbudowa/przebudowa istniejącego korytarza DK50 lub inne zamierzenie oraz jakie skutki prawne z tego wynikają.
9. Wykonanie pełnosezonowej inwentaryzacji przyrodniczej na terenach, których dotyczą nowe warianty, oraz wykorzystanie danych Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, Lasów Państwowych, PIG-PIB i opracowania przyrodniczego dla Tomaszewa-Sokul–Józefowa. Inwentaryzacja nie może ograniczać się do osi pasa inwestycji, lecz powinna uwzględniać strefę oddziaływania, powiązania funkcjonalne i szlaki migracji.
10. Udzielenie odpowiedzi punkt po punkcie na pytania i wnioski z części XII niniejszego pisma oraz wskazanie, w jakiej części materiały załączone do petycji zostały włączone do dokumentacji STEŚ, dokumentacji przedprojektowej i przyszłego raportu OOS.

11. Zapewnienie rzeczywistego udziału społeczeństwa na etapie, na którym wszystkie warianty pozostają otwarte, a nie dopiero po wewnętrznym wskazaniu wariantu preferowanego. Dotyczy to zarówno OAW, jak i Łącznic Południowych CPK.

II. NOWA SYTUACJA Z SIERPNIA 2026 R. – ŁĄCZNICE POŁUDNIOWE CPK

Pismem z 11 sierpnia 2026 r., znak KWS.081.36.2026.6, Centralny Port Komunikacyjny zwrócił się do Urzędu Miasta i Gminy Wiskitki o ocenę wariantów Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK. Inwestor wprost wskazał, że projekt ma służyć rewizji wyników wcześniejszego STEŚ i wybranego wariantu inwestorskiego w zakresie łącznicy południowo-zachodniej i południowo-wschodniej CPK przedstawił 10 wariantów oraz poprosił samorząd o ocenę w skali 0–10, wyznaczając termin na 8 września 2026 r.

To oznacza, że nie mamy do czynienia z abstrakcyjną dyskusją o odległej inwestycji. Właśnie teraz następuje ponowne otwarcie wyboru przebiegu. Skoro sam inwestor deklaruje jako cele rewizji m.in. „uwzględnienie w szerszym zakresie głosu społeczeństwa” oraz uwzględnienie potrzeb regionu, nie ma żadnego uzasadnienia dla pomijania głosu organizacji społecznych, mieszkańców i służb ochrony Parku w momencie, w którym warianty są faktycznie porównywane.

Plansza zbiorcza przekazana Gminie pokazuje bardzo szeroki wachlarz nowych tras. Na samej planszy JPG nie oznaczono granic BPK, otuliny, obszarów Natura 2000, rezerwatów ani siedlisk chronionych. Jeżeli warstwy te znajdują się w materiałach GIS/KML, powinny zostać niezwłocznie udostępnione publicznie. Jeżeli ich nie ma, porównywanie wariantów przed uzupełnieniem tych danych jest metodologicznie wadliwe.

Stanowisko dla wariantów Łącznic Południowych

Wariant / układ	Ocena	Stanowisko	Uzasadnienie skrócone
W25W + W25E	10/10	PREFEROWANY	Utrzymanie przebiegu wcześniej uzgodnionego z Gminą; brak przenoszenia korytarza na nowe tereny; zgodność z uchwałą Rady Miasta i Gminy Wiskitki nr 43/XXIV/26. Ocena nie oznacza rezygnacji z wymagań środowiskowych wobec rozwiązań technicznych.
W1	0/10	ODRZUCIĆ	Nowy korytarz i dalsze rozszerzanie obszaru niepewności; część układu kierowana w rejon południowo-zachodnich kompleksów leśnych.
W3	0/10	ODRZUCIĆ	Nowe zajęcie terenu i ryzyko kumulacji oddziaływań; brak wykazanego uzasadnienia odejścia od W25W.
W4	0/10	ODRZUCIĆ	Nowy ślad, dodatkowa fragmentacja przestrzeni i brak wykazanej przewagi środowiskowej nad W25W.
W5A / W5B	0/10	ODRZUCIĆ	Nowy ślad i przesuwanie kosztów społecznych oraz środowiskowych na kolejne obszary.
W6	0/10	ODRZUCIĆ	Wariant widoczny na planszy w bezpośrednim rejonie dużych kompleksów leśnych po południowo-zachodniej stronie Żyrardowa; wymaga wykluczenia ze względu na zasadę unikania nowej bariery przy BPK.
W7	0/10	ODRZUCIĆ	Nowy korytarz; rozszerzenie presji infrastrukturalnej i stref ograniczeń.
W8	0/10	ODRZUCIĆ	Brak racjonalnej podstawy do otwierania kolejnego korytarza przy istniejącym wcześniej uzgodnionym rozwiązaniu.
W9	0/10	ODRZUCIĆ	Nowy ślad, dodatkowe zajęcie terenów i ryzyko zwiększenia presji na system przyrodniczy BPK.

Rada Miasta i Gminy Wiskitki uchwałą nr 43/XXIV/26 z 18 sierpnia 2026 r. zajęła stanowisko jeszcze bardziej jednoznaczne: jedynym rozwiązaniem akceptowalnym pozostaje dotychczas uzgodniony przebieg W25W oraz W25E. Rada wskazała, że przebieg ten został już uwzględniony w procesach planistycznych, projekcie planu ogólnego i Strategii Rozwoju Obszaru Otoczenia CPK, a także wywołuje realne skutki dla właścicieli nieruchomości. Ponowne wariantowanie nie może więc tworzyć kolejnych „stref zamrożenia” dla nowych terenów i nowych mieszkańców.

Stowarzyszenia dzielą to stanowisko. Jeżeli CPK chce odejść od W25W, ciężar wykazania konieczności takiej zmiany powinien spoczywać na inwestorze. Sam fakt, że w innym miejscu możliwe jest ograniczenie wyburzeń, nie może automatycznie uzasadniać przerzucenia kosztu na obszar cenny przyrodniczo. Optymalizacja społeczna nie może polegać na zamianie konfliktu z zabudową na konflikt z Parkiem.

III. CIĄGŁOŚĆ STANOWISKA PAŃSTWA: W 2022 R. CPK NIE PROWADZIŁ WARIANTU INWESTORSKIEGO PRZEZ BPK

W oficjalnym piśmie Pełnomocnika Rządu ds. CPK z 7 lipca 2022 r., znak CPK-2.054.54.2022, wskazano, że proponowany wówczas przez samorządy alternatywny przebieg poszerzał strefę oddziaływania na sąsiednie obszary, w tym BPK, a jednocześnie wydłużał infrastrukturę i zwiększał koszty. W tym samym piśmie stwierdzono, że opublikowany wariant inwestorski Węzła CPK nie przechodzi przez teren Bolimowskiego Parku Krajobrazowego.

Dokument ten nie tworzy prawnej „gwarancji niezmienności” przebiegu, ale ma istotne znaczenie dowodowe. Pokazuje, że omijanie BPK było już wcześniej uznawane przez państwowego inwestora za element racjonalnego rozwiązania. Jeżeli w 2026 r. CPK rozważa ponownie korytarze wchodzące w skraj Parku lub jego funkcjonalne otoczenie, oczekujemy wskazania konkretnych nowych okoliczności technicznych, środowiskowych i transportowych, które uzasadniają zmianę tego podejścia. Ogólne hasło „optymalizacji” nie jest wystarczającym wyjaśnieniem.

IV. A50/S50 – WARIANT 4A JAKO PREFEROWANY, ALE NIE „ZGODA W CIEMNO”

W części drogowej stanowisko Stowarzyszeń jest obecnie jednoznaczne: spośród analizowanych rozwiązań wariant 4A powinien zostać wskazany jako preferowany punkt wyjścia do dalszego projektowania. Jest to zgodne z uchwałą Rady Miasta i Gminy Wiskitki nr 42/XXIV/26 z 18 sierpnia 2026 r., która uznała wariant 4A za najbardziej racjonalny i społecznie akceptowalny punkt wyjścia, z zastrzeżeniem dalszej optymalizacji i stosowania rozwiązań hybrydowych.

Wskazanie wariantu 4A jest wyborem względnym pomiędzy obecnie rozważanymi trasami, a nie bezwarunkową zgodą na każdą geometrię, niweletę, węzeł czy rozwiązanie techniczne. Stowarzyszenia zachowują prawo do sprzeciwu wobec tych fragmentów wariantu 4A, które po doprecyzowaniu dokumentacji mogłyby zagrażać wodom, siedliskom, mieszkańcom lub integralności Parku. Taki sposób formułowania stanowiska jest konieczny, aby „preferencja wariantu” nie została w przyszłości przedstawiona jako akceptacja nieznanych dziś szczegółów projektu.

W szczególności Stowarzyszenia nie traktują strefy ochronnej ujęcia „Sokule” jako argumentu, który można pominąć. Przeciwnie – jest ona jednym z kluczowych warunków oceny 4A. Zarazem samo przesunięcie osi drogi poza formalną granicę strefy nie dowodzi mniejszego ryzyka hydrogeologicznego, jeżeli alternatywny wariant przecina Rynną Kozłowską w innym miejscu. Dlatego 4A może być preferowany wyłącznie po porównaniu całego systemu wodonośnego i po wyjaśnieniu zgodności rozwiązania z obowiązującym reżimem prawnym ochrony „Sokule”.

Warunki, bez których wariant 4A nie może być uznany za akceptowalny

- maksymalne wykorzystanie istniejącego korytarza DK50 i ograniczenie nowego zajęcia terenów leśnych oraz cennych przyrodniczo;
- maksymalne odsunięcie od BPK i jego funkcjonalnego skraju oraz brak tworzenia nowej bariery przecinającej kompleks Puszczy Bolimowskiej;
- utrzymanie bezpośredniego dostępu Gminy Wiskitki do A2 poprzez odpowiednio zaprojektowany węzeł;
- ponadstandardowa ochrona akustyczna i preferowanie obniżenia niwelety, wałów ziemnych oraz innych rozwiązań ograniczających propagację hałasu;
- szczególna ochrona Rynny Kozłowskiej, ujęcia „Sokule” i SUW Feliksów, oparta na porównawczym modelowaniu hydrogeologicznym wszystkich wariantów, a nie na samym sprawdzeniu, czy oś drogi leży wewnątrz lub poza administracyjną granicą strefy ochronnej;
- ograniczenie wyburzeń i podziałów gospodarstw, zachowanie lokalnego układu drogowego oraz brak przerzucania ruchu tranzytowego na drogi lokalne;
- obowiązek wykazania w analizie wielokryterialnej, że 4A – po uwzględnieniu rygorów ochrony „Sokule” – ma mniejsze łączne koszty środowiskowe i społeczne niż warianty inżynierskie w BPK albo tworzące nowe przecięcie Rynny Kozłowskiej; jeżeli obecna geometria 4A wymaga korekty, pierwszeństwo powinna mieć optymalizacja w istniejącym korytarzu DK50, a nie przesunięcie trasy w nowy korytarz przyrodniczy.

GDDKiA w komunikatach z 2026 r. potwierdza, że nadal analizuje cztery warianty zachodniej OAW, a założeniem czwartego jest możliwie szerokie wykorzystanie istniejącej DK50. Wprowadzenie wariantu czwartego i jego podwariantów było następstwem opinii i wniosków zgłaszanych w toku wcześniejszych spotkań. Oznacza to, że postulowane przez służby

Parku i mieszkańców rozwiązanie omijające BPK nie jest technicznie „poza projektem” – znajduje się w samym rdzeniu aktualnego wariantowania.

V. OFICJALNE SŁUŻBY PARKU OD 2023 R. WSKAZUJĄ: OAW POZA BPK, W KIERUNKU DK50

Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego skierował do GDDKiA formalny wniosek o zmianę lokalizacji inwestycji „Obwodnica Aglomeracji Warszawskiej, odcinek od DK92 do S7” i wyniesienie jej poza BPK oraz teren przylegający do Parku w gminie Wiskitki. Jako kierunek wskazano prowadzenie trasy po linii istniejącej DK50 jako rozwiązanie mniej ingerujące w środowisko przyrodnicze.

Do wniosku dołączono obszerne uzasadnienie oparte na rozpoznaniu przyrodniczym. Wskazano w nim m.in. na już istniejącą fragmentację przestrzeni przez A2, linie kolejowe i drogi, rangę BPK jako węzła ekologicznego, konieczność utrzymania połączeń między kompleksami leśnymi, ryzyko dalszej degradacji przez nową barierę liniową oraz znaczenie starych drzewostanów, mokradeł, cieków i łąk. Ten materiał musi zostać potraktowany jako dowód ekspercki, a nie jako zwykła opinia konsultacyjna.

VI. WARTOŚCI PRZYRODNICZE W REJONIE WISKITEK SĄ UDOKUMENTOWANE, A NIE DOMNIEMANE

Wstępne opracowanie przyrodnicze z 2023 r. dla fragmentu Puszczy Bolimowskiej w rejonie Tomaszewa, Sokul i Józefowa wskazuje występowanie czterech typów siedlisk przyrodniczych w rozumieniu programu Natura 2000: borów i lasów bagiennych (91D0*), niżowego łęgu jesionowo-olszowego (91E0-3), kwaśnych dąbrów (9190) oraz grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170). Autor opracowania wskazuje, że teren jest szczególnie cenny biologicznie i hydrologicznie, a kolejna inwestycja liniowa groziłaby utratą różnorodności biologicznej, fragmentacją, zmianami stosunków wodnych, zniszczeniem siedlisk i zwiększeniem penetracji kompleksu leśnego.

Opracowanie Lasów Państwowych dla Nadleśnictwa Radziwiłłów z 2020 r. stanowi rozbudowaną, terenową bazę fitosocjologiczną i potwierdza występowanie licznych zespołów leśnych oraz siedlisk przyrodniczych. Materiały te powinny być wykorzystane wprost w analizach wariantowych, a nie zastępowane wyłącznie nową inwentaryzacją wykonywaną w ograniczonym pasie projektowym.

W 2024 r. organizacje społeczne skierowały do organów ochrony środowiska wnioski o rozpoczęcie prac nad utworzeniem specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 w rejonie Łubna, Tomaszewa, Sokule i Józefowa. Sam wniosek nie oznacza, że obszar posiada już status Natura 2000, ale jest kolejnym dowodem, że jego walory zostały udokumentowane na tyle, aby uzasadnić pogłębione badania i ostrożność inwestycyjną.

VII. UJĘCIE „SOKULE”, RYNNA KOZŁOWICKA I SUW FELIKSÓW – OCHRONA CAŁEGO SYSTEMU WODONOŚNEGO, NIE TYLKO LINII NA MAPIE

Opinia Państwowego Instytutu Geologicznego – PIB z 2023 r. dotycząca Rynny Kozłowskiej pokazuje, że lokalne warunki hydrogeologiczne wymagają szczególnej ostrożności. PiG wskazuje m.in. na ograniczone możliwości rozwoju kolejnych ujęć, potrzebę ochrony zasobów, możliwość transportu zanieczyszczeń w strukturze wodonośnej oraz konieczność prowadzenia monitoringu. W podsumowaniu podkreślono, że rozwój obszaru powinien uwzględniać ochronę wód podziemnych i że duże inwestycje liniowe mogą pogłębiać presję na zasoby odnawialne.

Dlatego samo zapewnienie inwestora, że droga lub kolej zostanie wyposażona w szczelne odwodnienie, nie zamyka problemu. Ocena musi poprzedzać wybór wariantu i obejmować również wpływ wykopów, nasypów, drenaży, uszczelnienia powierzchni, zmiany kierunków odpływu, czasowego odwodnienia wykopów, awarii oraz kumulacji drogi i kolei. Wariant wymagający głębokiej ingerencji w warunki gruntowo-wodne może być gorszy środowiskowo nawet przy zastosowaniu kosztownych zabezpieczeń.

1. Aktualna strefa ochronna „Sokule” jest realnym ograniczeniem prawnym, którego nie wolno pomijać

Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z 10 lutego 2017 r. ustanowiło dla ujęcia wody podziemnej „Sokule” dla miasta Żyrardowa teren ochrony bezpośredniej o łącznej powierzchni 0,3553 ha oraz teren ochrony pośredniej o powierzchni 670 ha. Na terenie ochrony pośredniej wprowadzono szereg zakazów, w tym zakaz wykonywania odwodnień budowlanych mogących powodować zmniejszenie wydajności ujęcia, zakaz budowy nowych dróg publicznych (z wyjątkiem określonych dróg gminnych) oraz zakaz lokalizowania przedsięwzięć, dla których raport OOS wskazuje zagrożenie wód podziemnych. Ograniczeń tych nie należy marginalizować ani traktować jako problemu do „załatwienia” po wyborze wariantu.

Stowarzyszenia nie przesądzą w niniejszym piśmie, czy A50/S50 w wariantcie 4A – zależnie od ostatecznej geometrii i zakresu wykorzystania istniejącej DK50 – byłaby w całości kwalifikowana jako „budowa nowej drogi publicznej” w rozumieniu powyższego zakazu, czy też częściowo jako przebudowa albo rozbudowa istniejącej infrastruktury. Jest to zagadnienie prawne i techniczne, które powinno zostać jednoznacznie rozstrzygnięte przez inwestora i właściwe organy gospodarki wodnej przed rekomendacją wariantu, a nie pozostawione na dalszy etap.

Preferowanie 4A nie oznacza zatem postulatu obniżenia ochrony ujęcia „Sokule”. Jeżeli obecny przebieg 4A wymaga korekty dla zachowania obowiązującego reżimu ochronnego, korekta powinna być poszukiwana przede wszystkim w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie już istniejącego korytarza transportowego DK50, a nie poprzez utworzenie nowej bariery infrastrukturalnej w innym fragmencie Rynny Kozłowskiej lub w kierunku BPK.

2. Istniejąca obwodnica Żyrardowa dowodzi, że konflikt z ujęciem był rozpoznany przed jej budową

Nie należy budować argumentacji na twierdzeniu, że ochrona ujęcia „Sokule” pojawiła się dopiero po oddaniu obwodnicy Żyrardowa. Obecnie obowiązująca strefa wynika z rozporządzenia z 2017 r., jednak dokumentacja środowiskowa poprzedzająca budowę obwodnicy DK50 wprost wskazywała, że projektowana droga przecinała ówczesną strefę ochrony pośredniej ujęcia „Sokule”. Problem hydrogeologiczny był więc znany i analizowany już na etapie przygotowania istniejącej obwodnicy.

Raport OOS dla budowy obwodnicy Żyrardowa przewidywał z tego powodu specjalny pakiet zabezpieczeń: uszczelnienie drogi i rowów, odprowadzanie wód opadowych poza obszar ochronny, pełny system podczyszczania, bariery i rozwiązania zachowujące małą retencję, także na wypadek awaryjnego wycieku substancji niebezpiecznych. Z kolei GDDKiA Oddział w Warszawie w komunikacie z 28 lutego 2012 r. informowała, że na bieżąco monitoruje roboty związane z ujęciem „Sokule” i że według projektanta, nadzoru oraz zamawiającego zastosowany sposób zabezpieczenia prawidłowo chroni ujęcie. Te dokumenty nie przesądzą bezpieczeństwa przyszłej A50/S50, ale dowodzą, że problem nie jest technicznie nierozpoznany i nie może służyć do automatycznego wyeliminowania 4A bez porównania go z ryzykiem innych wariantów.

3. Granica strefy ochronnej nie jest granicą systemu hydrogeologicznego

Najistotniejszy błąd w sporze o warianty polegałby na utożsamieniu granicy terenu ochrony pośredniej z granicą rzeczywistego obszaru hydrogeologicznego oddziałującego na ujęcie. Rozporządzenie wyznacza reżim prawny dla określonego obszaru, ale nie oznacza, że po drugiej stronie jego granicy zanika przepływ wód podziemnych, zasilanie ujęcia albo możliwość migracji zanieczyszczeń. Właśnie dlatego opinia PIG-PIB dotycząca Rynny Kozłowskiej ma znaczenie większe niż proste nakładanie osi wariantów na granicę 670-hektarowej strefy.

W konsekwencji wariant, który formalnie omija strefę „Sokule”, nie może być uznany za bezpieczniejszy tylko z tego powodu, jeżeli jednocześnie przecina w innym miejscu Rynną Kozłowską, obszar zasilania albo odcinek pozostający w kontakcie hydraulicznym z zasobami wykorzystywanymi przez ujęcie. Taki wariant może stworzyć drugie, nowe źródło ryzyka dla tego samego systemu wodonośnego, zamiast skoncentrować oddziaływanie w istniejącym i już rozpoznanym korytarzu transportowym.

4. Relacje ze spotkań z 2025 r. wymagają formalnego potwierdzenia przez GDDKiA

W czasie spotkań informacyjnych prowadzonych w 2025 r. przedstawiciele GDDKiA oceniali techniczne zabezpieczenie ujęcia „Sokule” w przypadku rozwiązania wykorzystującego istniejący korytarz jako wykonalne. Ze względu na wagę bezpieczeństwa wodnego Stowarzyszenia nie chcą opierać argumentacji na ustnych deklaracjach przedstawicieli GDDKiA oraz zawierających je relacjach medialnych. Żądamy formalnego potwierdzenia albo sprostowania tej informacji przez GDDKiA oraz przedstawienia konkretnych technologii, parametrów projektowych, scenariuszy awaryjnych i wyników analiz, które miałyby uzasadniać takie stanowisko.

5. Prawidłowe pytanie brzmi: który wariant najmniej zagraża całemu systemowi wodnemu?

Spór o „Sokule” nie może zostać sprowadzony do hasła: „4A wchodzi w strefę – inny wariant jest poza strefą – zatem inny wariant jest lepszy”. Porównanie powinno obejmować łącznie: ujęcie „Sokule”, formalną strefę ochronną, Rynną Kozłowską, kierunki i czasy przepływu wód, SUW Feliksów, istniejące odwodnienie DK50, ryzyko wypadków i wycieków, wpływ wykopów i odwodnień budowlanych oraz skumulowane oddziaływanie istniejącej i nowej infrastruktury. Powinno również uwzględniać przyszłe zmiany bilansu wodnego związane z CPK, jeżeli planowane źródła zaopatrzenia lotniska w wodę pozostają lub mogą pozostawać w związku hydraulicznym z Rynną Kozłowską albo lokalnymi ujęciami komunalnymi. Dopiero taka analiza pozwala odpowiedzieć, czy bezpieczniejsze jest rozbudowanie istniejącego, już zabezpieczonego korytarza, czy wykonanie nowego przecięcia struktury wodonośnej w innym miejscu.

6. Planowane zaopatrzenie CPK w wodę musi wejść do analizy skumulowanej

Oficjalne obwieszczenia Marszałka Województwa Mazowieckiego potwierdzają, że w 2025 r. na wniosek spółki Centralny Port Komunikacyjny prowadzono postępowanie dotyczące projektu robót geologicznych dla odcinka wodociągu w kilometrażu 2+620–14+233 w ramach zadania „Budowa wodociągu na czas budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z możliwością wykorzystania na etapie eksploatacji lotniska”, na terenie powiatów żyrardowskiego i sochaczewskiego. Jest to okoliczność istotna dla oceny presji na zasoby wodne regionu, niezależnie od tego, z jakiego źródła ostatecznie będzie zasilana ta infrastruktura.

Dodatkowo w oficjalnym zestawieniu sposobu rozpatrzenia uwag do Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Obszaru Otoczenia CPK do 2044 r. administracja odniosła się do postulatu zbadania projektowanych ujęć wód podziemnych, stwierdzając, że „ujęcia wody dla CPK” nie są przedmiotem tej strategii i będą podlegały odrębnym procedurom. Dokument ten nie określa lokalizacji, wydajności ani źródeł zasilania i nie może być interpretowany jako dowód związku tych ujęć z „Sokule” lub Rynną Kozłowską. Potwierdza jednak, że zagadnienie zaopatrzenia CPK w wodę jest odrębnym elementem przygotowania inwestycji, którego nie wolno pomijać przy ocenie oddziaływań skumulowanych.

Na podstawie publicznie dostępnych materiałów Stowarzyszenia nie stwierdzają, że Miasto Żyrardów lub PGK „Żyrardów” zobowiązały się do dostarczania wody dla CPK ani że takie dostawy mają pochodzić z ujęcia „Sokule”. Brak publicznego potwierdzenia nie pozwala jednak wykluczyć wcześniejszych lub bieżących rozmów roboczych. Ze względu na znaczenie tej informacji dla bezpieczeństwa wodnego konieczne jest jednoznaczne ujawnienie, czy CPK prowadziło lub prowadzi rozmowy z Miastem Żyrardów, PGK „Żyrardów” lub innymi operatorami dotyczące hurtowych dostaw, przesyłu, rezerwacji mocy lub zasobów wody, a także wskazanie źródła lub źródeł planowanego zaopatrzenia CPK.

Z punktu widzenia wariantowania A50/S50 ma to znaczenie zasadnicze. Bezpieczeństwa wariantów nie można oceniać wyłącznie jako ryzyka zanieczyszczenia wody przez drogę. **Jeżeli w tym samym systemie hydrogeologicznym wzrośnie pobór wód na potrzeby CPK lub inwestycji towarzyszących, należy zbadać łącznie wpływ poboru, zmian infiltracji, odwodnień budowlanych, nowych powierzchni szczelnych oraz ryzyka awaryjnego. Wariant omijający administracyjną granicę strefy „Sokule” nie może zostać uznany za bezpieczniejszy bez wykazania tego w jednolitym modelu bilansu i przepływu wód dla całego obszaru.**

VIII. KUMULACJA: NIE WOLNO DZIELIĆ JEDNEGO PROBLEMU NA ODDZIELNE PROJEKTY

BPK i jego otoczenie podlegają jednocześnie presji autostrady A2, DK50, istniejących linii kolejowych, CMK, inwestycji CPK, planowanej OAW, nowych łącznic kolejowych oraz infrastruktury niezbędnej do budowy i eksploatacji lotniska, w tym systemu zaopatrzenia w wodę. Dla przyrody i zasobów wodnych nie ma znaczenia, że poszczególne elementy mają różnych inwestorów, odrębne numery projektów i inne harmonogramy. Zwierzę napotyka kolejne bariery, siedlisko jest dzielone łącznie, a bilans wodny reaguje zarówno na zmiany infiltracji i odwodnienia, jak i na ewentualny dodatkowy pobór wód.

Ustawa OOS wymaga uwzględniania powiązań z innymi przedsięwzięciami i oddziaływań skumulowanych, zaś raport OOS ma opisywać znaczące oddziaływania, w tym skumulowane. W przypadku obszarów Natura 2000 ocena obejmuje oddziaływanie przedsięwzięcia rozpatrywanego samodzielnie lub w połączeniu z innymi planami i projektami. Dlatego oczekujemy wspólnej mapy infrastrukturalnych barier oraz wspólnego modelu kumulacji obejmującego również gospodarkę wodną CPK, projektowane ujęcia lub inne źródła zaopatrzenia oraz planowaną magistralę wodociągową – nawet jeżeli formalnie poszczególne elementy przygotowują odrębni inwestorzy lub będą przedmiotem odrębnych postępowań.

IX. PODSTAWY PRAWNE – DLACZEGO WARIANTOWANIE MUSI BYĆ REALNE

1. Konstytucja, zapobieganie i przezorność

Art. 5 Konstytucji RP nakazuje zapewniać ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Art. 74 nakłada na władze publiczne obowiązki związane z bezpieczeństwem ekologicznym i ochroną środowiska. Z kolei art. 5–8 ustawy – Prawo ochrony środowiska wymagają ochrony elementów środowiska w sposób zintegrowany, zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu oraz – gdy oddziaływanie nie jest w pełni rozpoznane – podjęcia wszelkich możliwych środków zapobiegawczych zgodnie z zasadą przezorności.

2. Park krajobrazowy to forma ochrony przyrody, a wyjątek dla celu publicznego nie jest „nakazem przecinania Parku”

Art. 16 ustawy o ochronie przyrody definiuje park krajobrazowy jako obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe. Ustawa dopuszcza wyjątki od części zakazów dla inwestycji celu publicznego. Nie oznacza to jednak, że inwestor uzyskuje pierwszeństwo do lokalizowania infrastruktury w Parku. Wyjątek usuwa automatyczną barierę zakazu, ale nie znosi obowiązków wynikających z OOS, ochrony gatunkowej, rezerwatów, Natura 2000, Prawa wodnego ani obowiązku racjonalnego wyboru wariantu.

3. Art. 66 ustawy OOS – trzy warianty i porównanie wpływu

Zgodnie z aktualnym tekstem jednolitym ustawy OOS (Dz.U. z 2026 r. poz. 670) raport ma wskazać wariant wybrany do realizacji, racjonalny wariant alternatywny oraz racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska, a następnie porównać ich oddziaływania m.in. na ludzi, wodę, siedliska, krajobraz, formy ochrony przyrody i ciągłość korytarzy ekologicznych. Wariantowanie nie może więc być fikcyjne: wariant alternatywny musi być rzeczywiście możliwy do realizacji i wystarczająco odmienny, aby porównanie miało sens.

Jeżeli wariant 4A pozwala osiągnąć zasadniczy cel transportowy przy mniejszej ingerencji w BPK niż rozwiązania nowym śladem, a W25W pozwala zapewnić funkcję południowo-zachodniej łącznicy bez otwierania nowego korytarza przy Parku, inwestorzy muszą wyjaśnić – w oparciu o dane – dlaczego mieliby wybrać wariant gorszy z punktu widzenia środowiska. Nie wystarczy wskazać, że inne rozwiązanie jest prostsze geometrycznie lub przenosi mniej zaburzeń w innym miejscu.

4. Udział społeczeństwa: nie po fakcie

Art. 79 ustawy OOS gwarantuje udział społeczeństwa w postępowaniu, w którym przeprowadza się ocenę oddziaływania na środowisko. Konwencja z Aarhus wymaga ponadto wczesnego udziału, kiedy wszystkie opcje pozostają otwarte i możliwy jest rzeczywisty wpływ na decyzję. Właśnie taki moment występuje obecnie przy Łącznicach Południowych CPK. Zbieranie opinii wyłącznie od samorządów nie powinno zastępować szerszego dialogu ze społeczeństwem, skoro inwestor sam deklaruje, że rewizja ma lepiej uwzględnić głos społeczny.

5. Prawa organizacji ekologicznych

Jeżeli organizacja składająca niniejsze pismo spełnia przesłanki art. 44 ustawy OOS – w szczególności prowadzi statutową działalność w zakresie ochrony środowiska lub przyrody przez co najmniej 12 miesięcy przed wszczęciem właściwego postępowania – może uczestniczyć w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa na prawach strony, a ustawa przewiduje także prawo do odwołania i skargi do sądu administracyjnego. Niniejsze pismo należy zatem traktować jako zapowiedź aktywnego korzystania z praw procesowych, a nie jednorazowy apel.

X. NATURA 2000 I STANDARD TSUE – JEŻELI ODDZIAŁYWANIE SIĘGA OBSZARU CHRONIONEGO

W zakresie, w jakim którykolwiek wariant może oddziaływać na obszar Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 lub inny obszar Natura 2000, zastosowanie ma art. 6 ust. 3 dyrektywy siedliskowej oraz przepisy ustawy o ochronie przyrody i ustawy OOS. Ocena musi obejmować nie tylko fizyczne wejście w granice obszaru, ale także oddziaływania zewnętrzne, jeżeli mogą wpływać na cele i przedmioty ochrony lub integralność obszaru.

Trybunał Sprawiedliwości UE w sprawie C-258/11 Sweetman podkreślił, że przy ocenie integralności obszaru należy stosować zasadę przezorności. W sprawie C-461/17 Holohan TSUE wskazał, że ocena musi być na tyle kompletna, aby identyfikować wszystkie aspekty projektu mogące wpływać na cele ochrony, a analiza alternatyw w procedurze EIA wymaga przedstawienia głównych powodów wyboru. W konsekwencji nie można „naprawić” niedostatecznie rozpoznanego wariantu samym zestawem środków minimalizujących po wyborze lokalizacji.

XI. DOKUMENTY, KTÓRE TWORZĄ SPÓJNY ŁAŃCUCH DOWODOWY

Dokument	Co z niego wynika	Znaczenie dla obecnej decyzji
ZPKWL – wniosek do GDDKiA. 2023	Żądanie wyniesienia OAW poza BPK i wskazanie DK50 jako wariantu mniej ingerującego.	Bezpośrednio wspiera wybór rodziny wariantu 4/4A zamiast nowego śladu przez Park.
ZPKWI. – uzasadnienie przyrodnicze. 2023	Fragmentacja, korytarze ekologiczne, stare drzewostany, miokradla, presja infrastruktury.	Pokazuje, że problem dotyczy funkcjonowania całego kompleksu, a nie tylko powierzchni wycinki.

Dokument	Co z niego wynika	Znaczenie dla obecnej decyzji
PIG-PIB – Ryńna Kozłowska, 2023	Wrażliwe warunki wodne, potrzeba monitoringu i ochrony zasobów.	Wymaga hydrogeologii przed wyborem wariantu, szczególnie dla 4A i wariantów nowym śladem.
Opracowanie przyrodnicze Wiskitki, 2023	Siedliska 91D0*, 91E0-3, 9190, 9170 oraz wysoka wartość biologiczna i hydrologiczna.	Wymaga pełnosezonowej inwentaryzacji i unikania nowego korytarza przez wschodnią Puszcę.
Lasy Państwowe – opracowanie fitosocjologiczne, 2020	Terenowe rozpoznanie zbiorowisk leśnych i siedlisk Natura 2000.	Dane referencyjne, których nie wolno pominąć w analizie wariantów.
Pełnomocnik Rządu ds. CPK, 7.07.2022	Wariant inwestorski nie przechodził przez BPK; wariant zwiększający wpływ na Park oceniano jako problematyczny.	CPK powinien wyjaśnić, dlaczego w 2026 r. ponownie otwiera korytarze kierowane ku BPK.
CPK, 11.08.2026, KWS.081.36.2026.6	Rewizja STES i wariantu inwestorskiego; 10 wariantów; ocena 0–10 do 8.09.2026.	Obecny moment jest realnym momentem wyboru uwagi muszą wejść do analizy teraz.
Rada Miasta i Gminy Wiskitki, uchwała 43/XXIV/26	Jedynym akceptowalnym rozwiązaniem są W25W i W25E.	Silna, aktualna legitymacja samorządowa dla odrzucenia nowych korytarzy.
Rada Miasta i Gminy Wiskitki, uchwała 42/XXIV/26	Wariant 4A to najbardziej racjonalny i społecznie akceptowalny punkt wyjścia, warunkowo.	Aktualna podstawa do wskazania 4A jako wariantu preferowanego.
RZGW w Warszawie – rozporządzenie z 10.02.2017 r. (strefa „Sokule”)	Teren ochrony bezpośredniej 0,3553 ha i pośredniej 670 ha; m.in. zakaz określonych odwodnień budowlanych, budowy nowych dróg publicznych oraz przedsięwzięć zagrażających wodom podziemnym.	Wymusza formalne wyjaśnienie dopuszczalności 4A i porównanie ryzyka wszystkich wariantów; nie uzasadnia automatycznie przeniesienia trasy ku BPK.
Raport OOS obwodnicy Żyrardowa / GDDKiA, 2012	Istniejąca DK50 przecinała ówczesną strefę ochrony pośredniej „Sokule”; zaprojektowano uszczelnienia, odwodnienie poza strefę, podczyszczanie i zabezpieczenia awaryjne. GDDKiA informowała o monitorowaniu robót i prawidłowości zabezpieczeń.	Dowodzi historycznego rozpoznania konfliktu i technicznej możliwości stosowania wysokiego standardu zabezpieczeń; nie zwalnia z nowej OOS ani z aktualnych ograniczeń prawnych.

XII. PYTANIA, NA KTÓRE OCZEKUJEMY ODPOWIEDZI PUNKT PO PUNKCIE

1. Które dokładnie warianty Łącznic Południowych wchodzą w granice BPK, jego otuliny, Obszaru Chronionego Krajobrazu, siedlisk Natura 2000 lub przecinają funkcjonalne korytarze Puszczy Bolimowskiej? Prosimy o odpowiedź w metrach i hektarach, nie tylko opisowo.
2. Czy CPK sporządził mapę nakładającą wszystkie warianty na granice form ochrony przyrody, siedliska, mokradła, ciek i korytarze ekologiczne? Jeśli tak – prosimy o publikację. Jeśli nie – dlaczego warianty są oceniane przed wykonaniem takiej mapy?
3. Jakie nowe dane pojawiły się od 7 lipca 2022 r., kiedy Pełnomocnik Rządu ds. CPK informował, że wariant inwestorski nie przechodzi przez BPK i krytycznie odnosił się do rozwiązania zwiększającego wpływ na Park?
4. Jakie konkretne korzyści transportowe przynosi każdy z wariantów W1, W3, W4, W5A, W5B, W6, W7, W8 i W9 w porównaniu z W25W i czy korzyści te są na tyle istotne, aby uzasadnić zajęcie nowych terenów oraz zwiększenie presji na obszary przyrodnicze?
5. Czy w analizie Łącznic Południowych uwzględniono aktualne stanowisko ZPKWL dotyczące BPK oraz opracowanie przyrodnicze dla Tomaszewa–Sokul–Józefowa? W jakich kryteriach i z jaką wagą?
6. Czy inwestor przewiduje pełnosezonową inwentaryzację dla wszystkich wariantów przed ich porównaniem środowiskowym? Jeżeli nie, na jakiej podstawie warianty otrzymają porównywalne oceny?
7. W jaki sposób CPK zamierza uniknąć sytuacji, w której właściciele nieruchomości objętych dotychczas W25W ponosili ograniczenia planistyczne, a następnie podobny stan niepewności zostanie rozszerzony na kolejne obszary?
8. Czy GDDKiA w analizie wielokryterialnej nadała wariantowi 4A odrębną ocenę względem wariantu 4 i jaka jest jego punktacja w kryteriach środowiskowych, społecznych, ekonomicznych, technicznych i sieciowych?

9. Jaka jest powierzchnia nowego zajęcia lasów, siedlisk i terenów biologicznie czynnych w wariantach drogowych 1–3 w porównaniu z 4A?
10. Czy GDDKiA kwalifikuje realizację wariantu 4A w obrębie strefy ochronnej „Sokule” jako budowę nowej drogi publicznej, rozbudowę lub przebudowę istniejącej DK50, czy jako przedsięwzięcie o innym charakterze? Prosimy o wskazanie podstawy prawnej tej kwalifikacji i jej konsekwencji wobec § 3 ust. 1 pkt 18 rozporządzenia z 10 lutego 2017 r.
11. Jaka długość i powierzchnia każdego wariantu A50/S50 znajduje się: (a) w terenie ochrony bezpośredniej „Sokule”, (b) w terenie ochrony pośredniej, (c) w obszarze zasilania ujęcia, (d) w obrębie Rynny Kozłowskiej i (e) na obszarach o podwyższonej podatności wód podziemnych? Prosimy o dane w metrach i hektarach oraz mapę GIS.
12. Czy dla wszystkich wariantów wykonano ten sam porównawczy model przepływu wód podziemnych, obejmujący kierunki przepływu, czas migracji potencjalnych zanieczyszczeń, zmiany infiltracji, odwodnienia wykopów i wpływ na wydajność ujęcia „Sokule” oraz SUW Feliksów? Jeżeli nie – na jakiej podstawie można obecnie porównywać ich bezpieczeństwo wodne?
13. Na jakiej podstawie wariant przecinający Rynnę Kozłowską poza formalną granicą strefy „Sokule” miałby być uznany za bezpieczniejszy od wariantu wykorzystującego istniejący korytarz DK50? Prosimy o przedstawienie wyników modelowania, a nie wyłącznie mapy administracyjnych granic strefy.
14. Jakie konkretne zabezpieczenia techniczne przewiduje się dla 4A: konstrukcja szczelna, system odwodnienia, separatory i osadniki, retencja awaryjna, odcięcia odpływu, monitoring piezometryczny i jakościowy, procedury na wypadek wycieku substancji niebezpiecznych? Czy ich standard będzie co najmniej równoważny lub wyższy niż zabezpieczenia zastosowane przy budowie obwodnicy Żyrardowa?
15. Czy GDDKiA potwierdza relacje ze spotkań informacyjnych z 2025 r., zgodnie z którymi przedstawiciele Dyrekcji wskazywali, że ochrona ujęcia „Sokule” przy rozwiązaniu wykorzystującym istniejący korytarz jest technicznie możliwa i nie stanowi nierozwiązywalnej bariery technicznej? Jeśli tak – kto przedstawił takie stanowisko i na jakich analizach je oparto; jeśli nie – prosimy o jednoznaczne sprostowanie.
16. Jakie były wyniki monitoringu wód i funkcjonowania zabezpieczeń ujęcia „Sokule” po oddaniu do ruchu obecnej obwodnicy Żyrardowa? Czy GDDKiA lub zarządca drogi posiada dane o zdarzeniach awaryjnych, jakości wód, szczelności systemu odwodnienia i skuteczności zabezpieczeń z okresu eksploatacji?
17. Czy realizacja 4A wymagałaby zmiany obowiązującego aktu ustanawiającego strefę ochronną „Sokule” lub innego odstępstwa od obecnego reżimu ochronnego? Jeżeli tak, prosimy o wskazanie podstawy prawnej, organu właściwego i kryteriów, które musiałyby zostać spełnione. Stowarzyszenia sprzeciwiają się obniżeniu standardu ochrony ujęcia wyłącznie w celu dostosowania strefy do inwestycji.
18. Jakie były wyniki analizy Rynny Kozłowskiej dla każdego wariantu A50/S50? Czy wykonano model przepływu wód podziemnych i analizę zmian infiltracji?
19. Czy GDDKiA i CPK wymieniły dane przestrzenne i czy powstanie jedna analiza kumulacji drogi, kolei i infrastruktury CPK w BPK i jego otoczeniu?
20. Czy w analizie wariantów policzono nie tylko długość osi trasy, ale pełną szerokość oddziaływania wraz z drogami serwisowymi, energetyką, odwodnieniem, zapleczem budowy, ekranami, wykopami i węzłami?
21. Jakie warianty zostały uznane za racjonalny wariant najkorzystniejszy dla środowiska w rozumieniu art. 66 ustawy OOS i na podstawie jakich danych?
22. Czy przed wskazaniem wariantu preferowanego zostaną opublikowane pełne karty oceny wariantów i wagi kryteriów, tak aby wynik analizy wielokryterialnej był audytowalny?
23. Czy organizacje społeczne i mieszkańcy otrzymają możliwość wypowiedzenia się przed przyjęciem wewnętrznej rekomendacji inwestorskiej, a nie dopiero w formalnym postępowaniu po wyborze wariantu?
24. Z jakiego źródła lub źródeł ma być zaopatrywany wodociąg przygotowywany dla potrzeb budowy CPK z możliwością wykorzystania na etapie eksploatacji lotniska? Prosimy o wskazanie lokalizacji źródeł, operatora, planowanego sposobu przesyłu oraz etapu uzgodnień.
25. Jaka jest prognozowana maksymalna, średniodobowa i roczna wielkość zapotrzebowania CPK na wodę na etapie budowy oraz na etapie eksploatacji lotniska i inwestycji towarzyszących?
26. Czy CPK analizowało lub analizuje możliwość poboru albo dostaw wody z zasobów pozostających w związku hydraulicznym z Rynną Kozłowską, ujęciem „Sokule”, SUW Feliksów lub innymi ujęciami komunalnymi powiatu żyrardowskiego? Jeżeli tak – prosimy o wskazanie wyników analiz.
27. Czy dla planowanego systemu zaopatrzenia CPK w wodę wykonano regionalny model hydrogeologiczny określający wpływ prognozowanego poboru na istniejące ujęcia komunalne i zasoby odnawialne? Jeżeli tak – prosimy o udostępnienie wyników i założeń modelu; jeżeli nie – prosimy o wskazanie, kiedy taka analiza zostanie wykonana.

28. Czy przy porównywaniu wariantów A50/S50 uwzględniono lub zostanie uwzględniony jednoczesny wpływ planowanego zaopatrzenia CPK w wodę oraz budowy i eksploatacji drogi na bilans ilościowy i jakościowy Rynny Kozłowskiej i ujęcia „Sokule”?
29. Czy CPK, Miasto Żyrardów, PGK „Żyrardów” lub inne przedsiębiorstwa wodociągowe prowadziły albo prowadzą rozmowy dotyczące sprzedaży, hurtowej dostawy, przesyłu, rezerwacji mocy lub zasobów wody dla CPK? Jeżeli tak – prosimy o wskazanie dat, uczestników, projektowanych ilości i źródeł wody oraz o udostępnienie dokumentów lub informacji o ustaleniach w zakresie, w jakim podlegają udostępnieniu.

XIII. SKUTKI PROCEDURALNE ZIGNOROWANIA MATERIAŁU

Oczekujemy, że niniejsze pismo wraz z załącznikami zostanie formalnie przekazane zespołom odpowiedzialnym za STEŚ OAW, dokumentację przedprojektową Łącznic Południowych oraz przyszłe raporty OOS. Prosimy o wskazanie numeru sprawy i potwierdzenie włączenia materiałów do dokumentacji.

Jeżeli w dalszych etapach zostanie wskazany wariant ingerujący w BPK bez pełnego i weryfikowalnego odniesienia do wariantów 4A oraz W25W/W25E, Stowarzyszenia – jako organizacje społeczne, w zakresie przysługujących im uprawnień – będą podnosić te okoliczności w ramach udziału społeczeństwa, wniosków dowodowych, środków odwoławczych i kontroli sądowoadministracyjnej, w zakresie przewidzianym prawem. W przypadku ryzyka znaczącego oddziaływania na Natura 2000 argumentacja zostanie oparta również na art. 6 dyrektywy siedliskowej i standardach wynikających z orzecznictwa TSUE.

Nie jest naszym celem eskalowanie sporu dla samej eskalacji. Celem jest wymuszenie na etapie, na którym warianty są jeszcze otwarte, rozwiązania konfliktu przez unikanie szkody. Najprostszym sposobem ograniczenia ryzyka przyszłych sporów administracyjnych i sądowych jest dziś wybór wariantów, które nie tworzą kolejnego korytarza przez chroniony kompleks.

XIV. KONKLUZJA

Materiały znajdujące się już w dyspozycji administracji publicznej i inwestorów prowadzą do spójnego wniosku: Bolimowski Park Krajobrazowy i jego wschodni skraj są obszarem cennym, hydrologicznie wrażliwym i już obciążonym infrastrukturą liniową. Jednocześnie istnieją konkretne alternatywy: w części drogowej wariant 4A – preferowany warunkowo, po wykazaniu jego zgodności z ochroną ujęcia „Sokule” i całego systemu Rynny Kozłowskiej – oraz w części kolejowej utrzymanie W25W + W25E. Ocena wodna musi dodatkowo uwzględnić projektowany system zaopatrzenia CPK w wodę i możliwe przyszłe pobory, jeżeli mogą oddziaływać na ten sam regionalny system wodonośny. Ewentualna konieczność korekty 4A ze względów wodnych nie może być traktowana jako automatyczny mandat do otwarcia nowego korytarza ku BPK; pierwszeństwo powinna mieć optymalizacja rozwiązania wykorzystującego istniejący korytarz DK50.

Wnosimy zatem o: (1) wskazanie wariantu 4A jako preferowanego dla A50/S50 wyłącznie warunkowo – po pozytywnym, porównawczym rozstrzygnięciu kwestii hydrogeologicznych i prawnych związanych z ujęciem „Sokule”, Rynną Kozłowską i SUW Feliksów; (2) w razie konieczności korekty 4A – poszukiwanie jej przede wszystkim w istniejącym korytarzu DK50 zamiast tworzenia nowego korytarza w kierunku BPK; (3) utrzymanie W25W + W25E jako jedynego akceptowalnego układu Łącznic Południowych do dalszych prac; (4) wykluczenie nowych korytarzy przez BPK i jego funkcjonalny skraj; (5) pełne zbadanie wpływu skumulowanego i hydrologicznego, z uwzględnieniem przyszłego systemu zaopatrzenia CPK w wodę i prognozowanych poborów; (6) ujawnienie źródeł, parametrów i uzgodnień dotyczących zaopatrzenia CPK w wodę w zakresie istotnym dla oceny bezpieczeństwa zasobów lokalnych; oraz (7) udzielenie merytorycznej odpowiedzi punkt po punkcie przed dokonaniem nieodwracalnego wyboru wariantu.

Wyrażamy zgodę, o której mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach, na ujawnienie nazw wszystkich trzech Stowarzyszeń jako podmiotów wnoszących petycję.

Z poważaniem,

STOWARZYSZENIE
Animatorów Nauki, Kultury i Sztuki
„Dziedzictwo”
6-315 Łubno, ul. Główna 58a
IP: 8381777786, REGON: 140663491

ROZDZIELNIK

- Centralny Port Komunikacyjny sp. z o.o. (Port Polska) – jako inwestor Łącznic Południowych i adresat stanowiska wariantowego.
- Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad oraz GDDKiA Oddział w Warszawie – w części A50/S50 i STES.
- Minister Infrastruktury / Pełnomocnik Rządu ds. CPK – w zakresie koordynacji polityki transportowej i obu inwestycji.
- Minister Klimatu i Środowiska oraz Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska – w zakresie ochrony przyrody i standardów OOS/Natura 2000.
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie – do wykorzystania w zakresie właściwości i przyszłych postępowań.
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego – do wiadomości.

ZAŁĄCZNIKI

1. Pismo CPK z 11.08.2026 r., znak KWS.081.36.2026.6 – prośba o opinię do przebiegu Łącznic Południowych Węzła Kolejowego CPK.
2. Plansza zbiorcza „Warianty łącznic południowych Węzła Kolejowego CPK” przekazana UMiG Wiskitki.
3. Uchwała nr 43/XXIV/26 Rady Miasta i Gminy Wiskitki z 18.08.2026 r. – stanowisko dotyczące Łącznic Południowych CPK (W25W/W25E).
4. Uchwała nr 42/XXIV/26 Rady Miasta i Gminy Wiskitki z 18.08.2026 r. – stanowisko dotyczące OAW (wariant 4A).
5. Pismo Dyrektora ZPKWŁ do GDDKiA – wniosek o zmianę lokalizacji OAW i wyniesienie jej poza BPK, ze wskazaniem DK50 jako rozwiązania mniej ingerującego.
6. Uzasadnienie wniosku ZPKWŁ dotyczące OAW – argumenty ekologiczne, korytarze migracyjne, badania i dokumenty strategiczne.
7. PIG-PIB, 2023 – opinia hydrogeologiczna dotycząca Rynny Kozłowieckiej.
8. „Opracowanie wstępne dotyczące wartości przyrodniczej fragmentu Puszczy Bolimowskiej w okolicy Tomaszew, Sokule, Józefów, gm. Wiskitki”, 2023.
9. RDLP w Łodzi, 2020 – opracowanie fitosocjologiczne Nadleśnictwa Radziwiłłów z weryfikacją siedlisk Natura 2000.
10. Wniosek z 31.05.2024 r. o rozpoczęcie prac nad utworzeniem SOO Natura 2000 w rejonie Łubna, Tomaszewa, Sokul i Józefowa – jako materiał dokumentujący walory przyrodnicze, nie jako dowód istniejącego statusu Natura 2000.
11. Pismo Pełnomocnika Rządu ds. CPK z 07.07.2022 r., znak CPK-2.054.54.2022.
12. Apel 96 intelektualistów w obronie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego; petycja 2 tys. mieszkańców gmin Wiskitki i Puszcza Mariańska; petycja z czerwca 2026; protest Fundacji „Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt - Viva!” – dokumentacja ciągłości sprzeciwu społecznego.
13. Materiały prasowe dotyczące protestów i konfliktu wokół BPK – jako dokumentacja społecznego kontekstu sprawy.
14. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z 10.02.2017 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Sokule” dla miasta Żyrardowa (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 1442).
15. Mapa strefy ochronnej ujęcia wody „Sokule” – załącznik nr 1 do rozporządzenia z 10.02.2017 r.

ŹRÓDŁA PRAWNE I PUBLICZNE – STAN NA 31.08.2026 R.

- Ustawa z 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – tekst jedn. Dz.U. 2026 poz. 670.
- Ustawa z 16.04.2004 r. o ochronie przyrody – tekst jedn. Dz.U. 2026 poz. 13 z późn. zm.
- Ustawa z 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska – tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 647 z późn. zm.
- Konwencja z Aarhus z 25.06.1998 r. – Dz.U. 2003 nr 78 poz. 706, z późn. zm.; art. 6 ust. 4 – wczesny udział społeczeństwa, gdy opcje są otwarte.
- Dyrektywa siedliskowa 92/43/EWG, art. 6 ust. 3 i 4 – w zakresie oddziaływania na Natura 2000.
- TSUE: C-258/11 Sweetman, wyrok z 11.04.2013 r.; C-461/17 Holohan i in., wyrok z 07.11.2018 r.
- GDDKiA, „Projektujemy zachodnią część Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej”, 07.04.2026 r.; „Trwa przygotowanie zachodniej części OAW”, 15.07.2026 r.
- ZPKWL – dokumentacja Planu Ochrony BPK, w tym mapy zasobów hydrologicznych, waloryzacji faunistycznej i florystycznej, struktury ekologicznej i stref ochronnych.
- Uchwała nr 157/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z 17.12.2024 r. w sprawie Bolimowsko-Radziejewickiego z doliną środkowej Rawki Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- Rozporządzenie Dyrektora RZGW w Warszawie z 10.02.2017 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia „Sokule” (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 1442), wraz z późniejszą zmianą z 16.10.2017 r. (poz. 9437).
- „Raport o oddziaływaniu na środowisko budowy obwodnicy Żyrardowa w ciągu drogi krajowej nr 50 – etap decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji”, streszczenie niespecjalistyczne – dokumentacja wskazująca przecięcie strefy ochrony pośredniej „Sokule” i projektowane zabezpieczenia wód.
- GDDKiA Oddział w Warszawie, „Ustalenia w sprawie obwodnicy Żyrardowa”, 28.02.2012 r. – informacja o monitorowaniu robót przy ujęciu „Sokule” i ocenie zastosowanych zabezpieczeń.
- Sejm RP, interpelacja nr 16452 z 09.04.2026 r. w sprawie OAW oraz zagrożenia dla ujęcia wody „Sokule” i bezpieczeństwa wodnego powiatu żyrdowskiego – jako dokumentacja aktualnego sporu i potrzeby jednoznacznego wyjaśnienia kwestii hydrogeologicznych.
- Materiały prasowe: Gazeta.pl (08.06.2022) i Wyborcza.pl (07.03.2023) – jako dokumentacja wieloletniego, publicznego charakteru sporu; nie jako podstawa ustaleń naukowych.
- Marszałek Województwa Mazowieckiego, obwieszczenia z 04.06.2025 r. i 07.08.2025 r., znak PE-I.7440.9.2025.KP – postępowanie dotyczące projektu robót geologicznych dla odcinka wodociągu 2+620–14+233 w ramach zadania „Budowa wodociągu na czas budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego wraz z możliwością wykorzystania na etapie eksploatacji lotniska”, powiaty żyrdowski i sochaczewski.
- „Wykaz uwag / wniosków zgłoszonych do Prognozy oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Obszaru Otoczenia CPK do roku 2044 wraz z rozpatrzeniem” – odpowiedź na uwagę dotyczącą projektowanych ujęć wód podziemnych wskazuje, że „ujęcia wody dla CPK” nie są przedmiotem strategii i będą podlegały odrębnym procedurom; dokument nie przesądza ich lokalizacji ani związku z lokalnymi ujęciami.